

הרב אביה לוינצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

י' תשרי
תשע"ח

שבת יום הכיפורים

דרך חיים

"שבת שבתון" ... "ימים יוצרו ולו אחד" - יום אחד בשנה יומו של הקב"ה... כל אחד נחשב בו כמלאך; ללא מאכל ומשתה, בעמידה חלוץ נעליים, וכפיו השמימה... נחשב לכהן גדול המשרת בקודש היכל חדר בחדר.

עיקר היום להיטהר ולהזכות, להסיר חלאת עוון שנדבקה בנו, ובחמשת העינויים אנו פורשים מכל הנאת גוף, ממעיטים חלבנו ודמנו לאבינו מלכנו, ומבקשים: "חמול על מעשיך.. תוקדש אדון על כל מעשיך".

שומה עלינו לברר עם עצמנו מה כוחה וערכה של תשובה. אנו יודעים מדברי חכמינו שאין לך דבר העומד בפני התשובה, גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, ואין ישראל נגאלים אלא בזכות התשובה.

מה היא דרך התשובה לבת השובבה?

ישנם מספר חלקים בתשובה שלימה;

חרטה, מלשון חריטה. חרט בנפש האדם בכאב גדול על שגירתו מול הקב"ה הנותן לו חיים ואיך השתמשנו בכוח זה כנגדו. בושנו וגם נכלמנו להרים אליו ראש.

ידידי בפה מלא על החטאים שאנו יודעים, ובסדר אלפא ביתא תיקנו לנו סדר ידידי הכולל הכל.

והוא נאמר בכאב ובבושה גדולה.

לקבל על עצמנו **קבלה לעתיד** ללמוד מן טעויות העבר ולשים מגמתנו אל הקודש. לקבל עול מצוות ועול מלכות שמים, על מחשבה דיבור ומעשה, שירתנו תהיה מול עיננו, ונשים כל מגמתנו לעשות נחת רוח לבוראנו.

בכך טיהרנו נפשנו, זיכינו ליבנו, רחצנו מרוע מעשינו, ובת קול תצא במוצאי היום "שובו לכם לאהליכם כי רצה ה' מעשיכם".

מאיך מצינו כי דרך התשובה קשה ומורכבת, נצרכת לתיקון תמיד, ליסורים, לניקוי קשה ומורכב.

ישנם דברים שאין עליהם כפרה קלה - אם בכלל, כאותו האומר אחטא ואשוב אחטא ויום הכיפורים מכפר, שאין מספיק בידו לעשות תשובה.

יש כ"ד דברים המעכבים את התשובה.

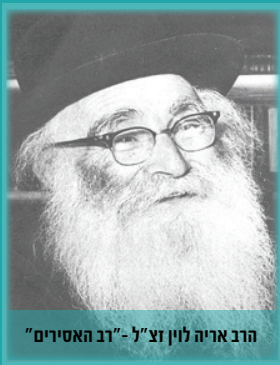
היה שסרח ושמע בת קול האומרת שובו בנים שובבים חוץ ממנו...

המחלל את השם יום הכיפורים תולה, ורק יום המוות מכפר.

אם כן, איך נזכה לתשובה שלימה ללא רבב,

המשך בעמוד הבא

הרב אריה ליון זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

ומכאן ואילך ניזהר ונשמור צעדינו שיהיו מתוקנים וישרים לרצון לפני אדון כל.

היה ממשיל רבי שלמה סובול זצ"ל את היום הקדוש למפקד דגול שסרח ונגזרו עליו כמה שנות גלות, והוא עומד בכל יום בתאו הקטן והאפולולי מול שבר המראה, לובש הוא את מדיו המפוארים מימי הזוהר, עליהם תלויים כל המדליות, אות לימי זוהר וכבוד, וצועק אל עצמו מול עצמו: 'גנרל גדול הנך, כמה כבשת עשית ופעלת, כמה פיקודים ניהלת, אין כמותך! זאת כדי שיזכור מי הוא, כי עוד רגע יחזרו ימי התהילה ושלא יישכח חלילה מי הוא ומה יכולותיו...

אף אנו פעם בשנה יוצאים בהצהרה מי אנחנו, בניו של מלך אנו! לא לנו הבלי העולם ומערומו, לא לנו כישלון חטא ועוון, בני-אל אנו, נשמתנו גדולה ממלאך ושרף, עומדים אנו כל היום בלבוש מלאכים, ללא מאכל משתה ותענוג, ועינינו נשואות השמימה; אבינו אתה, בניך אנחנו, שא מחל וכפר, הבא לנו שנה טובה מלאה בכל משאלת לב לטובה.

**גמר חתימה טובה
בהוקרה ואהבה
חיים יצחק אידלס**

שנדע בנפשנו בברירות כי זיכינו לבנו אל אבינו שבשמים?

מחד, בהרהור תשובה נהפך האדם לצדיק גמור. מאידך ישנם תנאים כה רבים, עד שלא נדע מה היא הדרך לשוב אל אבינו שבשמים.

נדע בבירור; כל אופני ודרכי התשובה, אף היסורים ומירוק העוונות הנצרכים, הינם כדי שנשיב אל לבנו כי יש מנהיג לבירה, ונדע שכבודו מלא עולם ונהיה בדביקות הראויה.

לכן החרטה העושה חריש בנפש, הוידוי המתזכר אותנו בקול רם להשמיע אל עצמנו, והקבלה לעתיד שהינה הצהרת אהבה לנצח, כולם המה כדי שנגיע לאותה נקודת חיבור ישנה ששכחנו - בגלל הבלי הזמן. כשהגענו ובאנו אל חיבור קדוש זה אין צורך יותר בייסורים וכתישת החומר, כי זכינו והבאנו עצמנו אל השורש - ועתה מחוברים אנו.

לכן תשובה מאהבה כה נישאה, כי זוכים דרכה להגיע באחת עד ה' אלוקיך.

יום הכיפורים הוא כה קדוש ונשגב שאין בו יצר ושטן וכולו קודש. מבטלים אנו כל תענוגות עולם, ורוצים רק בקרבת אלוקים לי טוב. לכן בסופו יוצאת בת קול המכרזת כי נמחל וכופר עוון,

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

מנן מיוחד היה להם לתלמידי ישיבת 'מרכז הרב' בימים הנוראים. בבנין הישיבה גופו היו מתפללים הבעלי בתים, ועל כן התלמידים ובראשם הראי"ה קוק זצ"ל היו מקיימים תפילתם באולם התלמוד-תורה 'עץ חיים', כשר' אריה משמש כמארח.

היתה זו תפילה מיוחדת במינה. 'הנזיר', המקובל ר' דוד כהן, משמש כמתקיע, הרב קוק התוקע, ובעל התפילה היה ר' אריה עצמו. הוא התפלל בפשטות כבן המתחטא לפני אביו, וציבור תלמידי הישיבה שהיו מתפללים עמו בצוותא אמרו כי תפילה זכה זו הייתה חוויה בלתי נשכחת.

בתום תפילת מוסף של יום הכיפורים ניגש ר' אריה לרעייתו והפציר בה שלא תשכח לקחת לביתה את בנו של 'הנזיר', הרב שאר ישוב כהן, מי שהיה לימים רבה של חיפה, שהיה אז ילד כבן שש שנים. אמר לה ר' אריה: ביום קדוש שכזה אין דעתו של אביו המקובל נתונה למאכל ולמשתה, אולם בנו רך בשנים הוא, אנא דאגי להאכילו.

אחד מגדולי הרבנים בירושלים היה שריו במצוקה נפשית על שביתו לא זכתה עדנה לפרי בטן לאחר שנים

הרב אריה לוין זצ"ל - "דב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

עשרה שנות נישואין. במוצאי יום הכיפורים לאחר תפילת נעילה הקים ר' אריה בית-דין בראשותו של הרב אברהם שפירא, אב בית הדין הרבני בירושלים דאז, והכריז: "אנו בית דין של מטה גוזרים על פלוני ופלונית שיפקדו בזרע של קיימא, וכשם שגזר בית דין של מטה כן יקוים על ידי בית-דין של מעלה".

ובאותה שנה נפקדו בני הזוג...

(איש צדיק היה עמודים 207-208)

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

ביום שישי הקרוב יחול ערב יום הכיפורים. יום זה הינו יום מיוחד כשלעצמו, לכן מקצרים בו באמירת הסליחות ואין אומרים תחנון כלל. מדברי חז"ל למדנו שישנה מצוה להרבות בסעודה ביום זה, ונחשב לנו כאילו התעננו בתשיעי ועשירי (בתשרי). מטעם זה נהגו לאכול סעודה נוספת עם פת מלבד סעודה מפסקת, ונהגו ללבוש במהלכה בגדי לבן. בסעודה זו אוכלים דגים, כשלעומת זאת מקפידים שלא לאכול בסעודה מפסקת דגים חמים. כן יש שנהגו לאכול ביום זה קרפלך - בשר עטוף בבצק, ומנהג קדום הוא ונאמרו בו טעמים רבים. אין אוכלים הגברים במהלך ערב יום הכפורים מאכלים שונים, כגון: בשר בקר (וכל דבר שמעורב בו בשר בקר, אלא אם אין לו בשר עוף שאז יאכל מעט בקר ללא שומן), שום, ביצים, מאכלי חלב חמים (לעניין זה קפה או תה עם חלב אינם בכלל מאכלי חלב), יין, בירה לבנה, מאכלים מתובלים או חמוצים במיוחד (כלימון ומלפפון חמוץ).

מנהג ישראל לעשות 'כפרות' בערב יום כיפור, כשהזמן הראוי לעשותם הוא קודם עלות השחר (5:19), ואם ניתן יש לשחוט את התרנגול גם כן בזמן זה. המנהג לעשות כפרות על תרנגול, דג או כסף ולומר "זה הכסף יילך לצדקה/ התרנגול יילך לשחיטה/ הדג יילך למיתה". יש לעשות כפרות לכל אחד מבני ביתו. אם עושה כפרות על תרנגול - הזכרים יעשו על תרנגול זכר והנקבות עושות על תרנגולת, ואם עשו להיפך יצאו ידי חובה. נהגו שאשה הרה שעושה 'כפרות' תיתן סכום כפול של כסף לצדקה גם על עוברה, ואם עושה כפרות בתרנגולת תעשה על ב' תרנגולות ותרנגול - משום הספק האם מדובר בתינוק או תינוקת, אלא אם יודעת את מין העובר שאזי תעשה לפי מינו בנוסף לתרנגולת בה משתמשת עבור עצמה. כאשר בעל הבית עושה לבני ביתו נכון שיעשה להם אחר שעשה לעצמו, שיבוא טהור ויכפר על אחרים.

הרמ"א הביא מנהג ללכת לבית הקברות גם בערב יום הכיפורים, כפי שנהגו בראש השנה. אך תמיהו עליו הפוסקים משום שיום זה דינו כיום טוב, ולכן מנהג זה לא נתפשט בישראל. אמנם

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

הנהג כך יש לו על מה לסמוך.

נוהגים הגברים לטבול במקוה טהרה משעה חמישית (10:30), כבערב ראש השנה. מתפללים תפילת מנחה גדולה (החל מ-12:59) ומתוודים וידוי ארוך בתפילת הלחש, משום החשש שמא יינזק בסעודה המפסקת ולא יספיק להתוודות. לאחר התפילה ניגשים לאכול סעודה מפסקת קודם הצום. את הסעודה מפסקת עורכים על פת כדין סעודת יום טוב. ונהגו רבים לטבול את הפת בדבש או במלח ודבש. יש להקפיד לסיים את הסעודה ולצחצח פיו עד שעת כניסת החג (17:51).

השנה, שחל יום הכיפורים בשבת, הנשים מדליקות נר כשהנשים האשכנזיות מברכות "להדליק נר של שבת ושל יום הכיפורים" ו"שהחיינו". ולמנהג בנות ספרד מברכות "להדליק נר של שבת ויום הכיפורים" בלא ברכת "שהחיינו", שיוצאות ידי חובת ברכה זו מפיו של החזן אחר תפילת "כל נדרי".

קודם השקיעה (18:31) מתעטפים הגברים בטלית בברכה ומזדרזים לבית הכנסת לאמירת "כל נדרי", כאשר נכון לסיים את אמירתו קודם השקיעה, או עכ"פ להתחיל קודם השקיעה ולסיים בזמן בין השמשות. הגברים מזדרזים קודם החזן בברכת "שהחיינו" על קדושת היום על מנת שיוכלו לענות "אמן" על ברכתו.

ביום הכיפורים ישנם חמישה עינויים - אכילה ושתייה, סיכה, רחיצה, נעילת הסנדל ואיסור התייחדות איש עם אשתו;

איסור אכילה ושתייה הוא איסור מן התורה. חולה שרופא ציווה עליו לשתות או לאכול, יש להיוועץ עם רב מובהק כדי לדעת איך לנהוג. ברוב המקרים אין צורך גם לאכול וגם לשתות, וגם כששותים אין צורך ללגום יותר מ-40 CC שזה שיעור האיסור מהתורה שעונשו כרת. כדי לא להיכנס לספקות יש לציין לרב מה אמר הרופא ולקבל הדרכה מדויקת.

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

אין לרחוץ ביום כיפור, לכן אדם שקם בבוקר נוטל את ידיו עד סוף קשרי אצבעות, דהיינו החיבור בין אצבעותיו לכף היד. אמנם מי שמותר לאכול ביום הכיפורים, נוטל ידיו כרגיל קודם אכילת הלחם, משום שנטילה זו היא מצוה. כן הכהנים נוטלים ידיהם כרגיל קודם ברכת כהנים. אדם שנגע בדבר מלוכלך או בנעליו ירחוץ את המקום המלוכלך בידיו.

אין לסוך ביום כיפור, ובכלל זה שימוש בבושם או במיני קוסמטיקה של נשים. אמנם אדם שסובל מריח רע יכול להשתמש בדאודורנט שמותר לשימוש בשבת, שאין זה לשם תענוג אלא למניעת עגמת נפש.

אין נועלים נעלי או סנדלי עור, כשהמנהג לחנך גם את הילדים שלא להשתמש בנעלי עור, בעיקר כיום שיש תחליפים נוחים. אמנם ילד אשר סובל מכך יכול להמשיך להשתמש בנעליו הרגילות. כן ניתן להקל ללבוש נעליים נוחות שאינן מעור, כגון 'קרוקס' ודומיו, אמנם המחמיר בכך תבוא עליו ברכה.

ביום זה מתפללים חמש תפילות - ערבית, מוסף, מנחה ונעילה. כיוון שיום הכיפורים חל השנה בשבת נוהגים בני אשכנז שלא אומרים "אבינו מלכנו" בכל התפילות, מלבד תפילת נעילה, ואילו בני ספרד אומרים כרגיל בכל שנה. בשנה זו אומרים גם קבלת שבת, ונחלקו המנהגים באיזה אופן אומרים את קבלת השבת, אם מתחילים "מזמור לדוד" או ב"מזמור שיר ליום השבת", וכל אחד יעשה כמנהג מקומו.

את תפילת נעילה יש להתחיל כחצי שעה לפני השקיעה (17:59). תפילה זו הינה התפילה הנועלת וחותרמת יום מקודש זה, ולכן יש להתאמץ ביותר לכוון בה. בתפילה זו אנו משנים את הנוסח בתפילת הלחש וב"אבינו מלכנו" ל"חתמנו" ו"חתום". אם הגיעו לברכת כהנים קודם השקיעה (18:29) נושאים הכהנים את כפיהם, ויש המקילים עד 13 דקות לאחר מכן. אמנם אם לא הספיקו להגיע לברכת כהנים עד שעה זו - לא יישאו כפיהם. אחר צאת הכוכבים (18:47) אומרים 'קדיש תתקבל' ותוקעים בשופר. זמן התקיעה וסוג התקיעות נתון בשינויי

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

מנהגים, ולמעשה אם יש אנשים מבוגרים בבית הכנסת ניתן להקל ולתקוע מ-22 דקות אחר השקיעה (18:51), אך התוקע יקפיד לומר "ברוך המבדיל" קודם התקיעה.

אדם בריא שיכול להמתין עם האכילה יקדים ויתפלל ערבית בנחת, יוסיף בברכת "אתה חונן" את הבדלת "אתה חוננתנו", לאחר התפילה יאמר קידוש לבנה, ורק לאחר מכן יבדיל על הכוס. את ההבדלה נעשה על הכוס כבכל מוצאי שבת. בכל שנה איננו מברכים על הבשמים במוצאי יום כיפור, משום שאין ביום זה נשמה יתירה, אמנם בשנה זו שיום כיפור חל בשבת נחלקו המנהגים; בני אשכנז נוהגים לברך כבכל שבת על הבשמים בהבדלה, ובני ספרד נוהגים שלא לברך על הבשמים בשעת ההבדלה, ויש מהם שמברכים על הבשמים אחר שתיית היין. כן ניתן לברך בורא מאורי האש על נר ההבדלה כבכל שבת, ואין צריך דווקא 'נר ששבת' כפי שנוהגים כשלא חל יום הכיפורים בשבת.

אחר ההבדלה עושים סעודה של שמחה, כלשון הפסוק "לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב ייך כי רצה כבר רצה אלוקים את מעשיך", שאנו שמחים על כך שאנו בטוחים שיצאנו זכאים בדין. נהגו ישראל ללכת מחיל אל חיל ולצאת ממצוה למצוה, ולכן נוהגים להתחיל במוצאי יום כיפור בבניית הסוכה.

ביום ראשון שאחר סוכות נוהגים לקום מעט מוקדם מהרגיל להתפלל תפילת שחרית. בימים שבין יום הכיפורים לסוכות אין אומרים תחנון (עד סוף חודש תשרי). בני אשכנז אומרים בימים אלו "למנצח" ו"אל ארך אפיים", ובני ספרד אין אומרים כדין שאר ימים שאין אומרים בהם תחנון. ימים אלו הינם ימים של הכנה לקראת חג הסוכות- בניית הסוכה, בחירת ארבעת המינים והכנות לחג הקדוש.

